



Příspěvek k rozšíření plcha velkého (*Glis glis*) v Česku

Contribution to the edible dormouse (*Glis glis*) distribution in Czechia

Václav Mikeš⁽¹⁾

Abstract: The study reports new data on the edible dormouse (*Glis glis*) occurrence in Czechia. Edible dormice were recorded at 34 localities, whose altitudinal range was 210–1085 m a. s. l. New sightings from the Bohemian Forest and from Prague are the most interesting. An important edible dormouse record from 1847 from South Bohemia is mentioned as well. Although it was published in 1851, the paper remained unnoticed by the zoological community at all. The bulk of new records come from various manmade structures: cottages, cellars, summer camps, a bee hive or a high seat. The risk of drowning of synanthropic dormice in uncovered containers with liquid is also pointed out.

Key words: fat dormouse, Gliridae, Mammalia, *Myoxus*, Rodentia, the Czech Republic.

Abstrakt: Ve studii jsou zveřejněny nové údaje o výskytu plcha velkého (*Glis glis*) v Česku. Plši velcí byli zaznamenáni na 34 lokalitách, nacházejících se v rozmezí nadmořských výšek 210–1085 m. Za nejzajímavější jsou považována nová pozorování ze Šumavy a z Prahy. Zmíněn je i starý záznam plcha velkého z roku 1847 z jižních Čech. Ten byl sice publikován (1851), avšak článek zcela unikl pozornosti zoologické veřejnosti. Většina nových nálezů pochází z nejrůznějších člověkem vytvořených stanovišť, jako jsou chaty, sklepy, dětské tábory, včelín anebo myslivecký posed. V článku je upozorněno na riziko možného utonutí synantropně žijících plchů v nezakrytých zásobnících kapalin.

Klíčová slova: Česká republika, Gliridae, Mammalia, *Myoxus*, Rodentia.

Úvod

Plch velký (*Glis glis*) je největším žijícím zástupcem čeledi plchovití (Gliridae). Je rozšířený v Evropě, včetně některých středomořských ostrovů, na Kavkaze a v Íránu. Jeho výskyt je podmíněn zejména přítomností listnatých lesů. Plši velcí jsou uzpůsobeni arboreálnímu způsobu života, jsou převážně býložraví a chladnou část roku přecházejí ve stavu hibernace (Rossolimo et al. 2001). V rozšíření plcha velkého v Česku jsou značné regionální rozdíly. Hlavními oblastmi výskytu jsou Západní Karpaty, Východní Sudety, Dražanská vrchovina, Podyjí, Ralská pahorkatina, České středohoří, Krušné hory, Děčínská vrchovina a území při dolním toku Berounky a Sázavy. Oproti tomu v nížinách, v jižních Čechách a na Českomoravské vrchovině druh téměř chybí (Anděra & Gaisler 2012). Standardní způsoby zjišťování výskytu hlodavců, které spočívají v jejich odchytu do nejrůznějších typů pastí, se pro plcha velkého příliš neosvědčily. Jako produktivní se naopak ukázaly např. akustický monitoring vokalizujících jedinců, hledání specifických požerků bukvic, kontroly ptačích budek či dotazníkové akce (Jurczyszyn 1998). Akustický monitoring lze provádět i bez fyzické přítomnosti mapovatele, a to za pomoci v terénu rozmístěných stacionárních diktafonů (Krajča et al. 2018). V Česku v nedávné době probíhalo mapování výskytu plcha velkého (např. Adamík 2015), získané výsledky jsou však teprve připravovány ke zveřejnění (P. Adamík in litt.).

¹⁾ Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Dukelská 242/1, CZ – 370 51 České Budějovice, e-mail: mikes@muzeumcb.cz